עמ"ש 33666-01-21

בפני כבוד השופטת ו. פלאוט, אב"ד
כבוד השופט צ. ויצמן
כבוד השופטת ע. כהן

מערערת א. כ.
ע"י ב"כ עוה"ד ציון סמוכה

נגד

משיבים 1. א. ב. י.
ע"י ב"כ עו"ד סיון כהן ו/או אורית יצחקי

2. עו"ד איתן ליפסקר (אפוטרופוס לדין)

פסק דין

פתח דבר

ערעור על פסק דינו של בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון שניתן בתיקים תלה"מ 45115-01-19,45831-01-19, 60201-02-19 ביום 10.12.20 (כב' השופטת ח. שירה), במסגרתו הורה בית המשפט כי המערערת ובנם של הצדדים, קטין יליד פברואר 2018, יחזרו להתגורר במרכז הארץ בתוך 60 יום ממועד מתן פסק הדין בכפוף לכך שהמשיב יפקיד המחאה בנקאית בסך 30,000 ₪ להבטחת מקום מגורי המערערת והקטין. כך נקבע כי להורים תהא אחריות משותפת ביחס לבנם וניתנו סמכויות לשירותי הרווחה לקבוע את הסדרי השהות בין המשיב לקטין לאחר מעבר המערערת לאזור המרכז, כאמור.

בית המשפט הוסיף והורה כי ככל שהמערערת לא תקיים את הוראות פסק הדין תישקל האפשרות להעביר את הקטין למשמורת המשיב.

עוד נקבע במסגרתו של פסק הדין כי המשיב יישא במזונות הקטין באופן הבא: סך 1,650 ₪ עד הגיע הקטין לגיל 6, וסך 1,250 ₪ לאחר גיל 6, סך 30,000 ₪ בגין מדור בשנה הראשונה לאחר מעבר המערערת לאזור המרכז ולאחר מכן 1/3 מעלות שכה"ד שתשלם המערערת, אך לא יותר מ 1,500 ₪ לחודש, וזאת עד הגיעו של הקטין לגיל 6, ולאחר מכן יישא ב- 25% מעלות דמי השכירות אך לא יותר מ 1,000 ₪. כמו כן הוצאות הבריאות והחינוך יחולקו בין ההורים: 2/3 יישא המשיב ו1/3 תישא המערערת.

הרקע העובדתי שעמד בבסיס פסק דינו של בית משפט קמא

1. פסק הדין מתייחס לשלוש תביעות שהגישה המערערת: למשמורת, לשינוי מקום מגורים ולמזונות.

הצדדים הם בני זוג לשעבר, אשר חיו כידועים בציבור משך כשנתיים וחצי במהלכם נולד הקטין. בחודש אוקטובר 2018, מספר חודשים אחר לידת הקטין, נפרדו הצדדים בעקבות הגשת בקשה לצו הגנה שהגישה המערערת כנגד המשיב. במסגרתו של ההליך הנזכר הסכימו הצדדים כי המערערת תמשיך להתגורר בדירה אותה שכרו הצדדים והמשיב יצא ממנה, נקבעו הסדרי שהות למשיב, נקבע כי המשיב יישא בשכ"ד והוצאות שוטפות, אך לא נקבע חיוב במזונות.

2. ביום 20.1.19 הודיעה המערערת כי עברה להתגורר עם הקטין ב(***ישוב בצפון הארץ), בסמוך לבני משפחתה המסייעים לה, נוכח אי יכולתה לשכור דירה באזור המרכז. המערערת עתרה לקבלת המשמורת על הקטין וקביעת הסדרי שהות בינו לבין המשיב .

ביום 30.1.19 נקבע כי המשיב ישלם סך 1,500 ₪ למזונות הקטין וכן 1,500 ₪ למדורו, וזאת ככל שהמערערת תשכור דירה למגוריהם. כן נקבע כי המערערת תשוב לאזור המרכז תוך 30 יום וכי תביא את הקטין לבית המשיב מידי סופ"ש ביום שישי או שבת למשך 8 שעות בכל פעם.
המערערת לא פעלה כאמור, ובחודש פברואר 2019 עתרה לקבוע כי מקום מגוריה עם הקטין יהיה ב(***ישוב בצפון הארץ).

3. במסגרת ההליך הוגשו מספר תסקירים וכן מונה אפוטרופוס לדין לקטין - עו"ד איתן ליפסקר, אשר הגיש דוחות מטעמו. במקביל לכל אלה ניהלה המערערת הליכי פשיטת רגל, במסגרתם עוכבו ההליכים בתביעות האמורות (החלטה מיום 28.6.20) והמשיב לא פגש את הקטין, וזאת עד להתערבות האפוטרופוס לדין שבעקבותיה ובשלה חודשו המפגשים וההליכים.

4. המערערת טענה כי הצדדים נפרדו נוכח אלימות מילולית קשה מצדו של המשיב, כי המשיב לא התעניין בקטין, עבד שעות ארוכות ולא עזר לגדלו. גם בסופו של ההליך, כאשר נקבע כי המשיב יהיה עם הקטין בשלושה סופי שבוע בכל חודש, בחר המשיב שלא לבקרו באמצע השבוע. המערערת נאלצה לעזוב את אזור המרכז כיוון שלא עמדה בעלות שכירת דירה שם ומאחר שבאותה תקופה לא שילם המשיב מזונות, היא נאלצה לפתוח בהליכי פש"ר עקב סגירת עסק שרותי הקוסמטיקה שניהלה, תוך שהמשיב מתעלם ממצבה.

המשיב טען כי ניתן לחשוב על פתרונות שונים למצבה של המערערת, והוא אף הציע לחתום על שיקים לתשלום שכ"ד, אך הצעותיו נדחו כולן; מטרת המערערת ליצור עובדה קיימת ומעשה עשוי; המערערת אינה מקיימת את החלטות בית המשפט; המלצות עורכי התסקיר להורות על מעבר המערערת והקטין לאזור המרכז.

5. בית משפט קמא בפסק דינו הנזכר סקר את התסקירים ודוחות האפוטרופוס לדין שהמליצו על החזרת המערערת עם הקטין למרכז הארץ וזאת נוכח החשש לריחוק הקשר בין המשיב לבנו. המערערת לא הציגה כל אסמכתה לכך שטובת הקטין אינה כך. כל טענותיה עניינן במצבה הכלכלי, תוך תחושה שהיא מבקשת להשתמש בכך כהצדקה להתעלמות מהחלטת בימ"ש מינואר 2019 המורה לה לחזור לאזור המרכז.

הקטין הועבר ע"י המערערת ללא הסכמת המשיב ולא נטען כי יש לו בעיות המונעות ממנו, כיום, בגילו הצעיר, להתאקלם שוב בעיר אחרת.
התרשמות הגורמים המטפלים היא כי המערערת מנכסת לעצמה את הקטין, וכי הרחקתו מהמשיב אינה מטרידה אותה כלל ועיקר. היא הקשתה על הלנת הקטין אצל האב תקופה ארוכה בטענה שהיא מיניקה את הקטין (עד גיל שנתיים), התנהגותה גורמת למשיב להגיש בקשות רבות והתנהלותה מחזקת את הצורך להורות על חזרתה לאזור המרכז כאמור. המערערת לא עשתה מאמצים ראויים לקיום הסדרי השהות בין המשיב לקטין ולקחת חלק פעיל יותר בהסעות, אם הייתה עושה כן היה ניתן לשקול הותרתה באזור הצפון פרק זמן מסוים, אך בפועל המצב הפוך ובית המשפט אף נדרש מעת לעת להפרות של המערערת את החלטותיו.

ע"פ התסקירים טובת הקטין נפגעת כתוצאה מהמעבר, והקטין מתקשה בנסיעותיו הארוכות. בהרחקת מגוריה לצפון שמה המערערת את טובתה לפני טובת הקטין.

לפיכך נקבע, כאמור, כי המערערת תעבור להתגורר באזור המרכז בתוך 60 יום לאחר הפקדת ההמחאה הבנקאית ע"ס 30,000 שיפקיד המשיב להבטחת מדורה בשנה הראשונה.

יצוין, כי הוראה זו עוכבה בפסק דין מיום 18.4.21 (רמ"ש 29117-03-21), וכי נכון להיום המערערת עודה מתגוררת עם הקטין ב(***ישוב בצפון הארץ), בדירה השייכת לאמה, בגינה היא משלמת לדבריה סך 2,000 ₪ לחודש. הקטין נמצא עם המשיב במהלך 3 סופי שבוע בחודש מיום שישי עד מוצ"ש.

6. בעניין חיוב המזונות נקבע כי הקטין הינו מקטני קטינים ועל המשיב לשאת במלוא צרכיו ההכרחיים. נתונים רבים אינם ברורים בשלב זה, אך מדובר בקטין שאין לו צרכים מיוחדים, הוריו צעירים ובריאים ואין מניעה לקבוע את מזונותיו על פי נתונים ממוצעים.

מכאן הערעור.

תמצית טענות הצדדים

7. לטענת המערערת, שגה בית משפט בפסק דינו: המערערת נאלצה לעבור ולהתגורר ב(***ישוב בצפון הארץ) בלית ברירה וכפתרון היחיד שעמד לרשותה נוכח מצבה הכלכלי הרעוע וסירובו של המשיב להשתתף בהוצאות, בעלות הגן ובחובות שהיו לה, בגינן הוטל עיקול על חשבונה ובוטל כרטיס האשראי שלה כמו גם דחיית בקשותיה לפסיקת מזונות. בנסיבות אלו פסק דינו של בימ"ש קמא נוגד את טובת הקטין; בית המשפט התעלם מהליכי פש"ר בהם נתונה המערערת; בית המשפט התעלם מכך שהמשיב מסרב לקחת חלק בהסעות הקטין; סכום המזונות שנקבע נמוך; שגה בית משפט בקביעתו כי אם לא תעמוד המערערת בתנאי פסק הדין יישקל מעבר הקטין למשמורת המשיב.

המערערת עותרת לביטול פסק הדין המחייב אותה לשוב לאזור המרכז ולפסיקת מזונות ומדור בסכום גבוה יותר.

8. לטענת המשיב, פסק הדין נכון, צודק ותואם את טובת הקטין. זכותו להיות בקשר רגיל ורציף עם בנו הקטין. בסופי שבוע לבדם אין בכדי לקיים קשר מסוג זה. הרחקת הקטין אינה עולה בקנה אחד עם טובת הקטין. המערערת עשתה דין לעצמה והעתיקה מקום מגורי הקטין ללא הסכמתו ומבלי שפנתה לבית משפט לפני המעבר. תביעתה הוגשה בדיעבד. המערערת אינה מקיימת את החלטות בית משפט, ובכלל זה החלטה מיום 30.1.19 לפיה היה עליה לשוב לאזור המרכז. המערערת לא קיימה החלטה לפיה עליה להביא את הקטין אל המשיב בימי ג' בשבוע. גם לאחרונה, בחג השבועות סירבה המערערת להעביר את הקטין לידי המשיב שהגיע עד (***ישוב בצפון הארץ) וחזר בידיים ריקות (לאחר שפנייתו לסיוע המשטרה לא הועילה). המערערת יכולה למצוא עבודה באזור המרכז כפי שמצאה עבודה ב(***ישוב בצפון הארץ) בתחום הסיעוד.

9. עמדת האפוטרופוס לדין היא, כי פסק הדין עולה בקנה אחד עם טובת הקטין. האפוטרופוס לדין עדכן כי כיום מתקיימים הסדרי השהות בסופי שבוע, כאשר בשלושה סופי שבוע בחודש הקטין נמצא עם המשיב. המשיב לוקח אותו ביום שישי והמערערת משיבה את הקטין במוצ"ש. מעת לעת משתבשים הסדרי השהות כפי שארע בחג שבועות האחרון שעה שהמערערת סירבה להעביר את הקטין לידי המשיב. עוד ציין האפוטרופוס לדין כי המערערת הסכימה לעכב את כל ההליכים בבית משפט למשפחה במסגרת תיק פשיטת הרגל שהיא מנהלת מבלי ליידע בכך את האפוט' לדין, דבר שנודע לו רק לאחר שלושה חודשים והוסדר על ידו. האפוטרופוס לדין ציין כי ככל שהזמן מתמשך והקטין נמצא רחוק מהמשיב מתחילים לעלות קשיים וכבר נשמעו טענות שיש קושי בקשר, המערערת טוענת שהילד קשור אליה ואינו יכול ללון אצל המשיב יותר מלילה אחד, עניין זה עלול להביא להתדרדרות ולהחלשת הקשר בין המשיב לבנו בעתיד. על כן תומך האפוט' לדין בכך שבית המשפט יורה למערערת לשוב עם הקטין לאזור המרכז בסמיכות לאב ולחייב בקיומם של הסדרי שהות רגילים. בהבהרתו לפנינו במסגרת הליך הערעור הבהיר האפוטרופוס לדין באופן חד משמעי כי :

> "אני משיב לבית המשפט ואומר שללא ספק פסק הדין שניתן עומד בקנה אחד עם טובת הקטין" (פרוטוקול מיום 26.5.21, עמ' 2 שורה 35).

דיון והכרעה

10. נקדים ונאמר כי מצאנו לדחות את הערעור מעיקרו של מעשה ניתן היה לדחות הערעור בהתאם לתקנה 148(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי תשע"ט- 2018 לאחר שמצאנו כי התקיימו בפסק הדין כל התנאים הנקובים בתקנה האמורה, בית המשפט קבע ממצאים עובדתיים נכונים, הממצאים שנקבעו תומכים במסקנה המשפטית ולא נפלה בפסיקתו טעות שבחוק.

יחד עם זאת, מאחר שמדובר בעניינו של קטין, נרחיב מעט באשר לנימוקינו לדחיית הערעור.

11. סמכות בית המשפט להכריע במקום מגוריו של קטין עולה מהוראת סעיף 25 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות התשכ"ב-1962, כאשר אין הסכמה בין ההורים בנושא זה, וההכרעה הינה "כפי שייראה לו לטובת הקטין".

היינו, השיקול המרכזי העומד לנגד עיני בית המשפט בעניינים הנוגעים לקטין היא טובתו, תוך שאיננו מתעלמים בכך שטובת הקטין קשורה לחיים סבירים, נוחים ושלווים – כמו גם אושרם - של שני הוריו. ואולם, כאשר מתגלה מתח בין טובת הקטין לבין צרכיו האישיים של מי מההורים, שיקולי טובת הקטין הם המכריעים.

בע"מ (ב"ש) 119/08 פלוני נ פלונית (13.8.08), נקבע:

> "טובת הילד" אינו מושג ערטילאי אשר טוב ומתאים בכל סיטואציה. "טובת הילד" הוא פרי של איזונים בין אינטרסים שונים של כל אחד מההורים ושל הילד. הילד אינו עומד בחלל ריק, קיימים גם להוריו זכויות...השאלה אינה אם הקטינים כשלעצמם צריכים את המעבר והאם המעבר ייטיב עימם. השאלה גם אינה האם המעבר מוצדק. השאלה היא מה טובתם של הקטינים במצב שנוצר כאשר האם מבקשת לעבור ...".

וכפי שנקבע לא אחת בתביעות להגירה למדינה אחרת (אשר ניתן להקיש מהן גם בנושא מעבר בתחומי המדינה) :

> "בקשת הגירה של הורה עם ילדיו תיבחן לאור עיקרון טובת הילד בלבד" (רע"א 4575/00 פלונית נ אלמונית (2001).

> "... אין מנוס לטעמי מהבאה בחשבון ושקלול של שיקולים שונים דוגמת זכותו של ההורה המשמורן להמשיך בחייו, לקבוע את מהלך חייו, להקים תא משפחתי חדש או לפתוח בדרך חדשה, זכותו של ההורה שאינו משמורן לקשר רציף עם ילדו, כמו גם לכך שהטין נמצא חלק ניכר של זמנו במחיצת ההורה המשמורן מזה ולכך שהוא זכאי לקשר מלא עם הורהו השני מזה... אלא שאת אלה יש להביא בחשבון מתוך מטרה לקבוע מהי טובת הילד באותו מקרה ולא כשיקול עצמאי". (בע"מ 27/06 פלוני נ פלונית (2006))

12. כפי שטוענת המערערת מזומנים לה חיים נוחים יותר בסמיכות למשפחתה: עבודה שמצאה, מדור בסכום נמוך (בדירה השייכת לאמה) ויכולת להחזיר את חובותיה. ואולם, כנגד כל אלה, עומדת זכותו של קטין להיות בקשר רגיל ורציף עם שני הוריו ובכלל זה המשיב. אין ספק כי במצב הקיים היום, מגורים במרחק העולה על 100 ק"מ, הסדרי שהות בסופי שבוע בלבד, וקשיים שמערימה המערערת, נמנע קשר מסוג זה בין הקטין למשיב.

מאידך, המערערת לא הוכיחה כי ניסתה למצוא עבודה באזור המרכז ולא הצליחה בכך. לא הוכח כי לקטין צרכים מיוחדים המחייבים השארתו ב(***ישוב בצפון הארץ). התרשמות הגורמים המטפלים היא כי המערערת מנכסת לעצמה את הקטין וכי המרחק של הקטין מאביו אינו מטריד אותה כלל. היא אינה מקיימת החלטות בית משפט. כך למשל, לא מולאה החלטת בית משפט המורה למערערת לשוב לאזור המרכז בתוך 30 יום. החלטות מיום 30.1.19 מיום 4.2.19 ומיום 20.2.19; החלטה בעניין "הפרות הנשנות של האם, הפרות המעמידות בסימן שאלה של ממש את האפשרות של קיום קשר סביר בין האב לקטין" מיום 28.5.19; החלטה בעניין תשלום סדיר של המזונות אך אי קיום הסדרי שהות מיום 6.6.19; החלטה בעניין ביזיון בימ"ש בה נקבע כי המשיבה אינה מקיימת החלטת בימ"ש מיום 30.6.19 ועוד, וכן לא אפשרה ביצוע הסדרי השהות בחג שבועות האחרון. ולכל אלה יש להוסיף

את העובדה לפיה אין מדובר באם שעברה להתגורר באזור מגוריו של האב רק לנוכח היכרותם ולזמן קצר, אלא המערערת התגוררה באזור המרכז (בראשון לציון) משך 7 שנים לפחות, הרבה לפני הכרותה את המשיב וכאשר הייתה נשואה לאחר.

בנסיבות אלו, קשה לקבל את טענת המערערת כי היא נזקקת לעזרת משפחתה באזור ממנו באה. כאמור, המערערת גרה, עובר להיכרותה את המשיב, מזה שנים באותה עיר בה מתגורר המשיב, עבדה וחיה שם חיי שגרה. אין בכך בלבד שהקטין נולד כדי להצדיק טענתה כי עליה לשוב לגור בקרבת משפחתה (ממנה התרחקה זה מכבר) - ההיפך הוא הנכון. מחובתה של המערערת לדאוג בראש ובראשונה לשימור הקשר בין הקטין לאביו, וזאת בהתאם לטובתו של הקטין.
כן אין להתעלם מכך שהמערערת עשתה דין לעצמה ועברה עם הקטין לאזור מרוחק ורק בדיעבד הגישה תביעתה.

13. כאמור לעיל, הן גורמי הרווחה והן האפוטרופוס לדין סבורים כי טובתו של הקטין מחייבת את מגוריו בסמיכות לשני הוריו וע"כ יש להורות על החזרתו לאזור המרכז.

כבר בתסקיר מיום 2.7.19 הומלץ כי הצדדים יפנו למגשר מוסכם על מנת לבנות תכנית שתאפשר שיבת המערערת למרכז, מהטעם שהקטין מתקשה מאד בנסיעות.

בתסקיר מיום 15.3.20 אף דווח כי המערערת מסכימה לשוב למרכז אך חוששת למצבה הכלכלי. ההמלצה הייתה להורות על חזרת המערערת לאזור המרכז תוך חיוב המשיב בתשלום מזונות.

14. בדו"ח האפוט' לדין מיום 15.3.20 ההמלצה היא ליתן החלטה עקרונית בדבר החזרת הקטין למגורים בסמיכות לאב בראשל"צ, בכפוף לחיוב המשיב בתשלום מזונות. זאת לאחר שהמערערת עצמה, בשיחותיה עם האפוט' לדין, ציינה כי אינה מתנגדת, עקרונית, לחזרה למגורים באזור המרכז וכי מדובר בנושא שיש להסדירו מבחינה טכנית, אך היא מוטרדת ממצבה הכלכלי.

יש לדחות מכל וכל את טענות המערערת באשר לאופן תפקודו של האפוטרופוס לדין, אשר לא מצאנו כל פגם בהתנהלותו. אין מקום לדרוש מאפוטרופוס לדין להיפגש עם קטין בגיל הינקות, לא תצמח מכך כל תועלת. מאידך, כלל וכלל לא מובנת "הסכמת" המערערת לעכב את הדיונים בבית משפט למשפחה בשל הליכי פש"ר, וזאת מבלי שנעשתה כל פנייה לאפוטרופוס לדין. הסכמה זו של המערערת, מעבר להיותה תמוהה, הרי שהיא מלמדת על כך שטובת הקטין אינה בהכרח נגד עיניה של המערערת. התוצאה בפועל הייתה עיכוב ההליכים כאמור בסע' 19 לפסק דינו של בימ"ש קמא. בעניין זה ראו גם דו"ח האפוטרופוס מיום 22.10.20 שם נאמר כי עיכוב ההליכים "בהסכמה" כביכול, פגע באופן חמור בזכויות הקטין, שכן נמנע מבית משפט למשפחה לתת סעד לקטין בין באופן סופי והן סעדי ביניים שנדרשו.

התוצאה , כאמור, היא כי לא מצאנו כל טעות בפסק הדין בעניין השבת הקטין לאזור המרכז, לרבות התנאים לכך, והערעור בסוגייה זו נדחה.

סוגית המזונות

15. בסוגייה זו טענה המערערת בלשון רפה. ואכן, כאמור, לא מצאנו כי בית המשפט חרג מסכומי המזונות הראויים הנפסקים במקרים דומים, כאשר צרכי ילד, שאין לו צרכים מיוחדים, היא בגדר ידיעתו השיפוטית של בית המשפט.

מכל מקום, הובהר בפסיקה כי ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בפסיקות שעניינן קביעת מזונות קטינים, כאשר הערכאה הדיונית התרשמה באופן ישיר ממכלול הראיות, וע"כ מוקנה לה שיקול דעת רחב בקביעת שיעור המזונות. (בע"מ **7256/19** פלוני נ פלונית ואח' (9.7.20)). העניין שבפנינו אינו נכלל בחריגים להלכה זו, וע"כ נדחה הערעור גם בעניין זה.

16. התוצאה היא כי הערעור נדחה.

בכפוף לתנאים שנקבעו בפסק הדין, תעבור המערערת עם הקטין לאזור המרכז, בסמיכות למקום מגורי המשיב, ולכל היותר לאזור המצוי ברדיוס של 20 ק"מ מהעיר ראשון לציון, עד ולא יאוחר מיום 1.8.21.

17. המערערת תישא בהוצאות המשיב בסך 7,500 ₪ אשר ישולמו מתוך העירבון שהפקידה.

18. ניתן לפרסום ללא פרטי שמות הצדדים.

ניתן היום, כ' סיוון תשפ"א, 31 מאי 2021, בהעדר הצדדים.

ורדה פלאוט, שופטת
אב"ד

צבי ויצמן, שופט

עירית כהן, שופטת